

Opis zanimanja

Socijalni radnik (Social worker)

Opis poslova:

Socijalni radnici pomažu ljudima u prevladavanju socijalnih nedaća. Do tih nedaća može doći usled zdravstvenih i porodičnih problema, siromaštva, nezaposlenosti, kriminala, ovisnosti o alkoholu i drogama, kao i zbog ratnih stradanja ili elementarnih nepogoda. Oni nastoje direktnim savetovanjem i konkretnim informisanjem pomoći porodicama i pojedincima da prepoznaju svoje prave probleme, razmotre moguća rešenja te da prvo vlastitim snagama, odnosno mogućnostima, izađu s njima na kraj. Problemi mogu biti nezaposlenost, smanjenje ili gubitak radnih veština, finansijske poteškoće, problemi koji nastaju zbog starosti, bolesti, invalidnosti, neželjene trudnoće, asocijalnog ponašanja, alkoholizma ili ovisnosti o drogama - lične ili člana porodice. Socijalni radnici pomažu i u slučajevima nepovoljnih okolnosti kao

što su teški konflikti u porodici, pa i zlostavljanje dece ili bračnog partnera. Oni su stručnjaci koji imaju uvid u službeno uspostavljene oblike pomoći, imaju pregled nad odgovarajućim ustanovama, privatnim i javnim službama i udruženjima i znaju kako se pojedini oblici pomoći mogu ostvariti.

Najviše ih je zaposleno u državnim službama koje se nazivaju centri za socijalni rad. Između brojnih zadataka koje imaju, daju i konkretne informacije. One se najčešće odnose na dokumente ili druge dokaze koje pojedinac treba prikupiti da bi mogao dobiti finansijsku pomoć ili gde i kako potražiti usluge kao što je npr. briga za staru i nemoćnu osobu tokom dana ili trajni smeštaj. Socijalni radnik, prema potrebi, prikuplja umesto klijenta potrebne dokumente, ispunjava formulare, molbe i sl., organizuje usluge, prati kako se ona pruža i posreduje ako se pojave poteškoće.

Socijalni radnici savetuju maloletnike koji imaju poteškoća u socijalnom prilagođavanju, a i one koji imaju ozbiljnih problema u školi. Savetuju se i s roditeljima, nastavnicima i školskim savetnicima da bolje identifikuju uzroke tih problema i zajedno izrade kompletan plan tretmana. Roditelje invalidne dece savetuju kako da se brinu o njima, obezbeđuju pomoć i negu u kući za invalidne osobe (npr. ako žive same ili prilikom bolesti roditelja maloletne invalidne osobe i u drugim nepovoljnim okolnostima). Pomažu rešavati probleme koje imaju samohrani roditelji. Upućuju staratelja ili sami pomažu rešiti probleme osoba koje nisu sposobne da same vode računa o svojim interesima, pa su zbog toga stavljene pod starateljstvo. Angažuju se u traženju usvojitelja ili starateljskih porodica, organizuju smeštaj u dečiji dom deci bez roditelja, odnosno napuštenoj ili zanemarenoj deci.

Socijalni radnici, sami ili s drugim stručnjacima, sastavljaju izveštaje i daju mišljenja u sudskim postupcima za maloletne prestupnike u slučajevima određivanja uslovnog puštanja iz kazneno-popravnih ustanova, sprovode vaspitne sankcije izrečene maloletnicima i izveštavaju nadležnog sudiju o rezultatima i promenama prilikom sprovođenja tih mera. Istražuju i izveštavaju u slučajevima zloupotrebe, zlostavljanja ili zanemarivanja dece od roditelja, staratelja ili drugih osoba. Učestvuju u postupcima legalnog oduzimanja dece od roditelja ili drugih osoba kojima su deca poverena na čuvanje i odgoj, a koji zanemaruju ili se krajnje neprimereno staraju o deci. U takvim situacijama organizuju smeštaj dece u odgovarajuće ustanove ili starateljske porodice. Učestvuju u zakonom propisanim postupcima, kao što je npr. mirenje bračnih partnera pre rastave braka, u pripremi i stvaranju mišljenja o poveravanju deteta na čuvanje i odgoj jednom od roditelja ili drugoj osobi, pri određivanju kontakata deteta s roditeljem kojem dete nije povereno na čuvanje i odgoj. Prema potrebi prate i pomažu pri održavanju tih kontakata. Učestvuju i u drugim postupcima koje određuju porodično-pravni propisi. U tim postupcima oni često usko surađuju s pravnikom i psihologom. Težište njihovog rada nije na pravnoj ili psihološkoj strani slučaja, nego na rešavanju socijalnih posledica i na sprovođenju socijalnih zaštitnih mera i radnji. Socijalni radnici, iako znatno ređe, rade u osnovnim i srednjim školama, gde im je najvažniji posao savetodavni.

Zaposleni u sudovima prikupljaju sve informacije neophodne za što potpuniju sliku o porodičnim, školskim i svim drugim relevantnim okolnostima maloletnih izvršioca krivičnih dela. Nadziru izvršenje nekih vaspitnih mera za maloletnika, odnosno pri uslovnom puštanju odraslih osuđenih osoba i slično.

Opis zanimanja

Socijalni radnik (Social worker)

Socijalni radnici koji rade u službama zaštite mentalnog zdravlja ili u drugim zdravstvenim institucijama vode računa o tomu da se osobama s mentalnim i emocionalnim problemima, odnosno osobama koje se leče od drugih teških i hroničnih bolesti osiguraju razne usluge, socijalna rehabilitacija, intervencije u kriznim situacijama ili osposobljavanje za funkcionisanje u svakodnevnom životu, kao i drugi oblici pomoći i usluga koji će olakšati pacijentov povratak u društvo.

Socijalni radnici zaposleni u industriji ili u službama za zapošljavanje pomažu radnicima u rešavanju njihovih ličnih i porodičnih problema koji utiču ili bi mogli štetno delovati na kvalitet njihovog rada, odnosno na njihovo zapošljavanje. Savetuju zaposlene čija je radna uspešnost smanjena emocionalnim i porodičnim problemima ili ovisnošću o alkoholu te drugim štetnim uticajima. Prema potrebi upućuju ih institucijama i službama koje pružaju terapiju ili odgovarajuće tretiranje njihovih problema. Brinu se o osiguravanju određenih olakšica za neke kategorije radnika u poduzeću, npr. u vezi s radom u smenama i noćnim radom, kada je reč o samohranom roditelju, trudnicama, starijim i hronično bolesnim radnicima i sl.

Socijalni se radnici u nekim ustanovama uključuju uz druge stručnjake u analiziranje socijalnih problema ili procenu uspešnosti mera socijalne politike i socijalne zaštite kojima se nastoje ublažiti ili rešiti ti problemi. Učestvuju i u planiranju mera socijalne politike i zaštite. Socijalni radnici rade i u mnogim ustanovama socijalne zaštite za decu, odrasle i starije osobe te u kazneno-popravnim ustanovama, gde se brinu o porodičnim kontaktima štićenika, prate okolnosti vezane uz pitanja roditeljskog staranja ili pitanja starateljstva. Vode računa o okupacionoj ili radnoj terapiji štićenika, njihovoj rekreaciji i zabavi, džeparcu, vode socijalnu i drugu štićenikovu dokumentaciju, učestvuju u primanju i otpustu štićenika i pomažu u različitim drugim, za štićenike važnim, okolnostima, surađujući s centrima za socijalni rad, sudovima i drugim službama.

Radni uslovi:

Većina socijalnih radnika ima 42-satno radno vreme. Katkad trebaju nešto obavljati i izvan radnog vremena, a iznimno čak vikendom ili naveče, ako je reč o kriznim intervencijama ili specifičnim okolnostima u određenom slučaju. Većinu vremena provode u kancelarijskim prostorijama ili prostorima ustanove npr. dečijeg doma, škole ili bolnice, odnosno preduzeća. U nekim službama i na nekim mestima moraju dosta putovati zbog udaljenijih lokacija klijenata koje moraju posetiti u njihovom domu ili za njih organizovati neku uslugu ili zaštitnu meru. Ipak, najčešće su to kraća putovanja koja se mogu obaviti u jednom danu, a neki imaju na raspolaganju i službeni automobil. Ima lokaliteta gde, na žalost, nema takvih pogodnosti ni organizovanog lokalnog prevoza ili on nije moguć zbog nedostupnosti terena (zaseoci u planinskom kraju), nego se mora pešačiti.

Socijalni radnik tek je relativno samostalan, i to u neposrednom radu, ali važne odluke o pomaganju ne donosi sam. To posebno dolazi do izražaja u državnoj službi, gde nadređeni rukovodilac donosi i potpisuje konačnu odluku, koja se može kositi s mišljenjem socijalnog radnika.

Treba reći i to da u ovom zanimanju ima neugodnosti, jer se radi s osobama u nevolji koje su zbog toga vrlo frustrirane, pa u ogorčenju mogu postati nasilne. Opasnost od fizičkog napada prisutna je posebno u radu s duševno bolesnim osobama, s ovisnicima o alkoholu ili drugim supstancama te s osobama akutno emocionalno poremećenim u stresnoj ili kriznoj situaciji. Socijalni radnici često moraju posećivati zapuštene sredine bez osnovnih higijenskih uslova. Susreću se s bedom, siromaštvom, nesrećom, žalošću, teškim posledicama alkoholizma, s posledicama ovisnosti o drogi ili kriminala koje pogađaju celu porodicu, a posebno decu, koja nisu u stanju da se sama štite i vode računa o sebi. Te pojave mogu izazvati depresivno raspoloženje, a i znatnu malodušnost u situacijama u kojima nema pomoći. Ipak, zadovoljstvo u ovom zanimanju donose slučajevi dobro zbrinute ili usvojene dece, resocijalizovanih osoba, zbrinutih starih ljudi i drugih koji osećaju i iskazuju veliku zahvalnost i pouzdaju se u svoga socijalnog radnika.

Drugi izvor zadovoljstva jeste zanimljiv timski rad sa radnicima drugih zanimanja. Takva saradnja često pruža i omogućava sticanje novih zanimljivih znanja i interdisciplinarnih saznanja, pa može pridoneti motivaciji u radu.

Opis zanimanja

Socijalni radnik (Social worker)

Poželjne osobine i kvalifikacije:

Onaj ko se odluči za ovo humano zanimanje, treba imati dobro razvijenu komunikaciju s ljudima, bez obzira na razlike u godinama, obrazovanju i kulturnom miljeu iz kojeg potiču, a posebno treba da bude osjetljiv na probleme drugih i da ima motivaciju da im pomogne. Istovremeno treba da bude tolerantan, odnosno da osobu koju zatekne u socijalno nepovoljnoj situaciji ne krivi za takvo stanje. Stoga je važno da socijalni radnik bude emocionalno stabilna osoba, orijentisana prema pomaganju drugima. Poželjno je da socijalni radnik ima dobre organizacione sposobnosti kako bi više usluga, mera i drugih oblika pomoći u kojima učestvuje više osoba, odnosno službi, bilo što bolje organizovano i usklađeno, a pomoć i zaštita ugroženog pojedinca što delotvornija.

Osposobljavanje i zapošljavanje:

Za obavljanje poslova socijalnog radnika neophodno je nakon srednje škole završiti studije socijalnog rada. Znanja koja se stiču dolaze iz vrlo različitih područja, pa tako obuhvataju neka, za ovu profesiju relevantna, znanja iz psihologije, sociologije, pedagogije, socijalne politike i socijalne zaštite, porodičnog prava, kriminalistike i kaznenog prava, upravnog prava, statistike i metodologije istraživanja socijalnih problema te evaluiranja socijalno-političkih i zaštitnih mera.

U Srbiji je tražnja za socijalnim radnicima relativno mala, a odziv kandidata na raspisane konkurse je srednji. Bitno je formalno obrazovanje kao i sklonost ka radu u timovima kao i sposobnost rada pod pritiskom.